

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 30.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 70.

V Ljubljani, sreda dne 27. marca 1918.

Leto II.

Slovenska politika.

Dne 10. marca govoril je predstavitelj jugoslovanske demokratične stranke Dr. Ivan Tavčar: Neobhodno je potrebno, da slovenske stranke v bodoče ne živé ena tik druge kot divje zverine; neobhodno je potrebno, da se mišljenje in načela druge stranke ne mečejo v blato in da se vsi prepričajo med strankami, če se že odložijo ne morejo, gibljejo v mejah dostojnosti, prizanesljivosti in neosebnosti.

Začudili smo se nad temi besedami iz ust moža, ki je vedno gojil ton surovega gorjanstva v listu slovenske inteligence, vzdrževal toliko let kot voditelja osebnostnega boja urednika Malovrha. Zato ne verjamemo lepim besedam dr. Tavčarja. Trideset let vodi politiko slovenske inteligence, ene plodne politične misli ni prišlo od njega, najmanjšega plodu organizacije, ne politične ne gospodarske.

Štev. 58 »Slovenskega Naroda« je prinesla njegov govor, naslednja štev. 59 očita »Napreju« infamije in duševno analfabetstvo! List, ki 30 let zastopa politično moralno analfabetstvo slovenske inteligence, dan po slovenski izjavi svojega poveljnika v priučenem in privajenem tonu napada oskodno stranko socialne demokracije. Zagorskim premogarjem predpisuje, naj se odkrižajo voditeljev demokracije ter jih pozivlja naj izbirajo iz svoje srede drugih mož, ki bi jih znali razredno (!) organizirati.

Socialna demokracija slovenska ve, da nima prijatelja ne v demokratiški ne v ljudski stranki. Danes obe stranki nujno potrebuje slovenski proletarijat, zaradi tega vse pehanje za slovenskim delavstvom! Pod načelom narodnega boja skuša se odcepiti slovenskega delavca od svojih organizacij, v izjavah z deklaracijo skuša se mu zmesi njegova internacionalna revolucionarna načela, pojme o narodni celoti.

Zavedamo se težkoga svojega položaja. Kakor stojimo neomahljivo s svojo zahtevo po svobodi slovenskega ljudstva v lastni državi z združitvijo Slovencev, Hrvatov in Srbov, tako moramo odklanjati demagogično propagando ljudske in demokratične stranke, ki pod pretvezo jugoslovanske ideje iščejo le okrepitev lastne strankarske organizacije. To posebno velja za slovensko narodno stranko. Organizacija Slovenske Ljudske Stranke je pod drjem Šušteršičem razbila jalovo napredno stranko, danes se ista zbira pod njenim okriljem in Krekovo majniško deklaracijo, z demokratičnim geslom istočasno odklanja in napada socialno demokracijo. Ponavlja se nam slovenska politika kakor v prvih početkih. Kričaštvo dr. Tomana, Dr. Zarnika in dr. Tavčarja, brez pozitivnega dela za narodno blagostanje, v boju proti vsakemu elementu, ki razsodno in zavestno stremi organizirati zdravo politično celoto. Toman in Costa sta ustvarila Dežmana, Zarnik je izpodrinil Razlaga, Dr. Tavčar je mogočil uspeh našega najbolj nadarjenega politika dr. Sukljeja, ustvaril nadvlado dr. Šušteršiča. Brez puble negacije vsake politične misli je bila nemogoča dolga vlada dr. Šušteršiča v Slovenski Ljudski Stranki. »Edinost« karakterizira Drav-dobro vso dosedanje slovensko politiko: »Pobira kamenje po tleh in meče mo drug v drugega.« Taki otroci smo bili mi Slovenci! Temu dostavljamo: »Taki otroci smo še vedno!«

Za to slovenski socialni demokrati ne moremo verjeti besedam na kamniškem shodu, dokler ne vidimo jasnih političnih ciljev in zdrave taktike. Polemika »Slovenskega Naroda« pa bo menda še dolgo hodila v irhastih hlačah.

Dr. H. Tuma.

Obupno stanje finskih socialnih demokratov.

Ruska revolucija in z njo vesela zmaga rdečega socialističnega prapora je prerodila tudi finski narod. Socialno demokratična stranka si je priborila nadvlado v državi, se ločila od ruske republike in osnovala lastno, mlado, svobodno republiko. Finske meščanske stranke so ostale brez moči, ideja demokracije je prešinila kmeta in delavca in ob zlati zarji svobode naj bi se začelo novo, prerajeno življenje finskega človeka. Zgodilo pa se je, da je zagospodoval nemški meč in nemška uniforma nad rusko republiko; militarizem si je štel v svojo najsvetejšo dolžnost, da napravi »red« v

deželi »brezčutnih in krvoločnih boljševikov«, imperalizem pa se je čutil poklicanega, da podjarmi kolikor mogoče tujega ozemlja; bedaki naj se potezajo za samoodločbo in demokratičnost! Meč ju ne pozna in ne sme poznati, ker, če se to zgodi, potem bo njegovo mesto med staro šaro in na muzejskih stenah. Finska buržoazija je seveda komaj čakala posredovanja nemškega meča, da ji pomore do vlade. In tako se je zvezal nemški imperalizem s finsko buržoazijo, in pri tem jih vodi prevzvišena misel, uničiti finsko delavsko republiko in uvesti uzorno enostransko kapitalistično meščansko vlado. Finska revolucija nima z vojno med Rusijo in centralnima državama nobenega opravka, ona je le čisto razreden boj med finsko buržoazijo in finskiim proletarijatom. Očita se finski revolucionarni vladi v Helsingforsu, da je brezdomovinska in nasprotna narodni neodvisnosti. Od vlade postavljeni odbor je jasno preciziral stališče finske republike napram ruski republiki, državi, ki prihaja izmed vseh sosednih držav najbolj v poštev. In kakšno stališče je zavzel ta odbor? Naslednje podlage naj služijo temeljem narodne finske republike: Internacionalne garancije za finsko avtonomijo, porušenje trdnjav in odpustitev ruskih čet iz Finske. V teh zahtevah je izražena misel za narodno samovlado na široki demokratiški podlagi, za kar govori že dejstvo, naj se porušijo trdnjave, ki so v bodočnosti nepotrebne, ker republika ne bo mislila na zavojevalno politiko, in tudi noče dajati povoda za oboroževanje sosednim državam. Buržoazijska vlada pa je poklicala v varstvo kapitalističnih pravic tujca, ki naj ji omogoči povrnitev v glavno mesto. Buržoazijska vlada je poklicala na pomoč nemško orožje, ker se ni mogla obdržati kljub svojemu hvalisanju in »narodnemu šovinizmu«. S tem je morda zapečaten usoda »rdeče« republike. Indirektna pomoč nemških generalov 1. 1871 versailleski vladi proti Komuni se ponavlja sedaj kot direktna intervencija proti finskemu proletarijatu, ki hoče udeležiti svoje interese v okvirju narodnega samoodločevanja. Buržoazijska vlada, ki je grozila z maščevanjem proletarcem, ga tudi že izvršuje. Pod pretvezo veleizdaje strelja maščujoča se reakcija vse, kar je »rdečega«, voditelje »rdeče garde« obsoja na smrt, dočim gledajo ljudske množice s skrbjo in obupom v bodočo bližnjo politično sužnost. Proletarijat hočejo oropati pravic in vsake svobode. Česa so zmogli, kaže roparski umor vladnega komisarja boljševikov Sujetlinskega, ki je imel naročilo spremiti rumenskega poslanika Diamandija in brutalnost, s katero so odbili predloge švedskega posredovanja. Finski proletarijat je izročeni maščevalnosti reakcije, daleč od protestov človekoljubnosti, in v splošni indiferentnosti inozemskih delavskih mas. Kapitalistično in inozemsko reakcionarno časopisje je naprtilo vse polno pregreh, obrekovanj in laži proti boljševikom, jih začrnilo z najtemnejšimi barvami in jim podtikalo hudodelstva ter nešteto hudobij. Pravtako poročajo tudi o finski »rdeči gardi«, katero opisujejo kot roparske in požigalne bande, ki terorizirajo deželo. To je preslepilo tudi nekatere socialiste, ki so ravnodušno motrili dogodke na Finskem »svesti si svoje doktrinarne vzvišenosti, in očitali finskemu proletarijatu, da je prekoračil svoje meje in da je treba zategadelj izvajati posledice. Finska socialna dem. je v nevarnosti. Treba je omajati leno apatičnost, ki vlada med delavskimi masami in obnoviti solidarnost proletarijata. Finski proletarci kličejo danes nujno in upravičeno: Rešite nas, sodruge, maščevalcev! Oni so zgled vsem drugim. V vrstah Internacionalne zavzemajo častno mesto. Organizirali so neprestano mase za razredni boj in jih izobrazili do izredne intelektualne višine. Finska je imela kot prva dežela socialistično večino v svojem parlamentu. Čujejo se glasovi, da se oživlja Internacionala. Veselo znamenje to. Naj priskoči na pomoč finskiim socialistom s svojo življenjsko močjo in naj obnovi solidarnost med razdvojenimi sodrugii!

Vojni krediti in mir na vzhodu.

Nemški državni zbor je minul petek sklenil dva zakona, ki sta posebne važnosti: dovolil je novi kredit v znesku 15 milijard in priredil mirovni pogodbi z Veliko Rusijo in Finsko.

Socialnodemokratična stranka (večina) je glasovala za dovolitev vojnih kreditov. Ostala je torej na stališču, ki ga zavzema od početka vojne. To stališče odgovarja vsem stvarnim pomislekom. Neodvisni vidijo v tem stališču posebno izražanje zaupanja vladi, v agitaciji povdarjajo celo, da socialni demokrati prevezamejo z dovolitvijo vojnih kreditov odgovornost za vojno.

Razlogi, ki so napotili v resnici socialne demokrate, da so glasovali za kredite, je sodrug Ebert v svoji izjavi in v razpravi razvil: Mirovni pogovor Wilson-Hertling je zbujal za trenutek upanje na sporazumljenje; ko pa je Hertling sprejel štiri točke Wilsona in tudi glede Belgije je podal dalekosežno izjavo, je Wilson naenkrat utihnil. Namesto tega smo slišali od zahoda divja groženja iz ust lorda Georga in Clemenceaua. Lloyd George vzdržuje osvojevalni program zahodne entente v polnem obsegu. Spričo tega se nahaja nemško ljudstvo še vedno v obrambi, in socialna demokracija pripoznava to, zato dovoljuje sredstva za to obrambo. Kako drugo stališče bi bilo ravno v sedanjem trenutku, ko se nahajajo stvari na zahodu v najkritičnejšem štadiju in stotisoči krvavijo, od ljudskih mas neumljivo.

Ne glede na to se pa bojuje socialna demokracija v notranjosti Nemčije za svobodo in demokracijo dalje. Kako neprikladen in nevaren utegne biti ta boj reakcionarcem, dokazuje to, da so prav sedaj konservativci v volilnem okraju Niederrharnu sklenili, da se volitve ne udeležijo.

Težje kakor vprašanje dovolitve kreditov je bilo za frakcijo ono, kako stališče naj zavzame v prihodnjem miru na vzhodu. Dasiravno mir z Veliko Rusijo nikakor ne odgovarja našim željam, se je o tem že mnogo razmotrivalo, zakaj za nadaljevanje vojne seveda nobena socialnodemokratična stranka pod nobenim pogojem ne more glasovati.

Socialni demokraciji je bilo treba voliti med dverna možnostima, ali glasuje proti miru, ali pa za mir, ki je ravnokalno slabo zgrajen na demokratičnih temeljih, kakor mir z Veliko Rusijo. Frakcija je bila primorana, da se ne udeleži glasovanja. To stališče je opravičljivo, zlasti ker prava vsebina tega miru še vedno ni pojasnjena. Mirovna pogodba tvori deloma le okvir, ki bo dobil šele takrat svojo vsebino, ko se določi, kako naj Nemčija ravna z narodi, ki se ločijo od Rusije. Glede tega se še bje oster boj, katerega izid je treba počakati.

Politični pregled.

— Državni zbor. Prihodnja seja poslanske zbornice je določena na dan 23. aprila. Danes se sestane odsek za prehrano na sejo, v kateri bodo ministrski predsednik in referenti urada za prehrano podali pojasnila o dovozu živil iz Ukrajine ter o prometu z živino in mesom. Brambni odsek je sklican na dan 9. aprila. Tudi finančni odsek bo v kratkem zopet pričel zborovati.

— Hrvatski sabor je na poslednji seji sprejel zakonski načrt o uporabi vodne sile rek Gačke in Like v veliki županiji ličko-krbavski. Hrvatska vlada namerava zgraditi električne centrale, ki bi dajale 100.000 konjskih sil. Stroški so proračunjeni na 24 milijonov kron. — Sabor se sestane zopet koncem aprila.

— Iz spomenice grofa Lihnowskega. Minuli četrtek smo že na kratko poročali o tej spomenici, ki je napravila v nemški javnosti in nemškem državnem zboru nepopisno senzacijo. Sedaj prihajajo na dan še nekatere podrobnosti. Spomenica bivšega nemškega poslanika v Londonu obsega 1600 s strojno pisavo pisanih strani. Naperjena je proti nemški politiki pred izbruhom svetovne vojne. Knez Lihnowski je to spomenico, kakor je izjavil v svojem pismu državnemu kanclerju Hertlingu, spisal le za svoj rodbinski arhiv in jo pokazal le nekaterim prijateljem, na katerih molčljivost se je trdno zanašal. Za javnost ta spomenica ni bila namenjena in je prišla v javnost le po nezasihanem kršenju zaupanja. Tam piše grof Lihnowsky med drugim: Koncem junija 1914 sem po najvišjem povelju odšel v

Kiel. Na krovu »Mentorja« sem zvedel za smrt prestolonaslednika. Cesar Viljem je obžaloval, da so bila tako zaman njegova prizadevanja, da bi visokega gospoda pridobil za svoje ideje. Ali je bil načrt aktivne politike proti Srbiji določen že v Konopištu, mi ni znano. Dospel v Berlin, sem se izrazil državnemu kancelerju, da smatram naš zunanji položaj za zelo zadovoljiv, ker smo z Angleško v dobrih odnošajih, kakor že dolgo ne. Tudi na Francoskem je bilo na krmilu miroljubno ministrstvo. Pl. Bethmann pa se ni strinjal z mojim optimizmom in se je pritoževal radi ruskega oboroževanja. Od dr. pl. Zimmermana sem zvedel, da namerava Rusija postaviti 900.000 mož novih čet. Iz njegovih besedi je izhajala očitna nevolja proti Rusiji. Da je grof Moltke šilil v vojno, se ni naravnost povedalo, izvedel sem pa, da je nemški poslanik na Dunaju pl. Tschirschky dobil ukor, ker je na Dunaju svetoval umerjenost proti Srbiji. Vračajoč se iz Šlezije v London, sem zaznal, da namerava Avstrija udariti na Srbijo. Mislim sem, da vendarle iz vsega tega ne bo nič. Danes pa obžalujem, da nisem ostal v Berlinu in izjavil, da ne sodelujem v taki politiki. Šele naknadno sem izvedel, da so se pri odločilnem razgovoru v Potsdamu dne 5. julija vse osebnosti brezpogojno strinjale z danajskimi krogi, čeprav bi se iz tega izcimila vojna z Rusijo. Spomin na stališče Anglije tekom aneksijske krize je govoril tako zelo proti verjetnosti podpiranja nameravane kaznovalne ekspedicije proti morilcem. Bal sem se, da spor ne bo ostal lokaliziran. V očigled našega stališča, da se Rusija ne zgame pod nobenimi okoliščinami, smo podžigali grofa Berchtolda na kar največjo energijo. Na rešitev sem se zanašal v angleškem posredovanju, ker bi se dal vpliv Eduarda Greya v Petrogradu izkoriščati v smislu miru. Šilil sem zlasti na to, da bi Srbija podajala ugoden odgovor. Pregledala sva skupno z Greyjem srbski odgovor in povdarjala spravljivost belgajske vlade. Posvetovala sva se o posredovalnem predlogu. Treba je bilo le migljaja iz Berlina, da se Berchtold odloči in zadovolji z diplomatskim uspehom ter pomiri s srbskim odgovorom. Tega migljaja pa ni bilo, ker smo vstrajali na vojni. Pomagalo ni nič. Srbija se mora razmrcvariti. Tedaj se je Grey dne 29. julija odločil za ono znano svarilo. Rekel mi je ponovno, če izbruhne vojna, bo ta vojna največja nesreča, kakršno je kdaj doživel svet. Na rusko mobilizacijo smo odgovorili z ultimatom in vojno napovedjo. Izpodbujevali smo grofa Berchtolda za napad na Srbijo, dasiravno niso bile prizadete nemške koristi in nam je morala biti nevarnost svetovne vojne dobro znana. Na koncu spomenice piše grof Lihnowsky: Danes, po dvehletnem boju, ni več dvoma, da ne moremo več pričakovati na brezpogojno zmago čez Ruse, Angleže, Francoze, Italijane, Rumune in Amerikance ter ne več računati na poraz naših sovražnikov. K sporazumnemu miru pa pridemo le na podlagi izpraznenja zasedenega ozemlja, katera prisvojitve je za nas vrhulatega le teža in slabost ter nevrnost novih zapletitajev. Nisem nasprotnik Avstrije, ali Ogrske, ali Italije in Srbije, ali katerekoli druge države, temveč le nasprotnik politike trozveze, ki nas mora odtujiti našim ciljem in nas spraviti na opolzko pot kontinentalne politike. Ona ni bila nemška, temveč c. in kr. domača politika. Avstrijci so se privadili, da smatrajo zvezo za zaščito, pod katero se smejo poljubno izprehajati po orijentu. In kakšne uspehe tega ljudskega klanja smemo pričakovati? Združene države afrikanse postanejo angleške, Latinske države evropske bodo v istem razmerju k združenemu kraljestvu, kakor latinske sestre ameriške. Anglosaksonec jih bo vladal. Po vojni izžeta Francija pa se bo še tesneje oklenila Anglije. Tudi Španija se ne bo mogla dolgo zoperstavljati. V Aziji pa se bosta razprostrla Rus in Japonec s svojimi mejami in običaji. Jug pa bo ostal angleški. Svet bo spadal Anglosaksoncem, Rusem in Japoncem, Nemec pa bo sam ostal z Avstrijo in Ogrsko. Program velikega Rhoda se bo uresničil: »Ti moraš ljudstva vladati v rimskem kraljestvu. Tvoja umetnost bodi, da izsilíš svetovne običaje, prizanešaš podjarmljencem in odvadiš ošabneže vojne.«

— Meščansko časopisje v Nemčiji se zviija k tej spomenici in eni hočejo, da se naj poslanika radi velezdajce zapre, drugi pa, da njegove čerčarije ne pridejo v poštev, ker je knez popolnoma brezupen bebec ali troltel. Pač zelo čuden poizkus, da se reši nemška politika iz leta 1914 in se tako enega izmed najvažnejših oficijelnih zastopnikov hoče proglasiti kot — navadnega bebca.

— Nemčija in Rusija. Wolffov urad poroča: Petrogrška vlada je sporočila javnosti izjavo ameriškega poslanika glede njegovega stališča napram ratifikaciji nemško-ruske mirovne pogodbe. Nemška vlada je tem povodom poslala ruski vladi naslednjo brezzično brzojavko: Cesarska nemška vlada za gotovo pričakuje, da bo ruska vlada na to izjavo, ki pomeni javen poziv za obnovo vojne proti Nemčiji, dala primeren odgovor, odgovarjajoč s centralnimi državami sklenjeni mirovni pogodbi.

— Litavska in Nemčija. Odposlanstvo litavskega deželnega zbora je prišlo v Berlin ter v soboto zaprosilo državnega kancelerja za priznanje samostojnosti litavske države. Vsled cesarjevega ukaza je državni kan-

cler izjavil, da Nemčija prizna litavsko kot svobodno in samostojno državo.

— Napad na Calais? Iz Pariza dne 24. marca se brzojavno poroča: Vse časopisje poudarja občudovanja vredno hrabrost angleške armade, ki da je vredna sama sebe, odbijajoč sovražnika in uničujoč sovražne nakane. »Matin« in »Echo de Paris« pišeta: Mogoče je, da bo sedanjemu ljutemu sunku sovražnika sledil masiven napad na angleško-belgijsko levo krilo v smeri proti Calaisu in da utegne biti Anglija neposredno ogrožena. A zavezniki so pripravljeni.

— Bolgarski poslanik za Ukrajino. Bivši bolgarski naučni minister profesor dr. Ivan Šišmanov je imenovan za poslanika in pooblaščenega ministra v Ukrajini.

— Antitevtonska liga. Reuterjev urad poroča iz Washingtona: Senator Owen je v senatu predlagal, naj bi se ustanovila liga narodov, obsegajoča Združene države in alirance. Tevtonski narodi in njih zaveznik naj se ne sprejemajo v ligo. Liga ima namen, Nemčijo gospodarsko izolirati.

— Nove volitve v Argentini. Iz Buenos Aires se brzojavno poroča: Volitve v Parlament so končane. Z veliko večino so zmagali radikalni pristaši predsednika republike.

Dnevne beležke.

— Poletni čas prične 15. aprila in konča 16. septembra 1918. Celokupno ministrstvo je včeraj sklenilo, da se uvede poletni čas s 15. aprilom, ne kakor so prvotno nameravali s 1. aprilom. Enako sta sklenili nemška in ogrska vlada.

— Občni zbor strokovne zveze tobačnih delavk in delavcev, skupina »Ljubljana« se bo vršil jutri v četrtek, dne 28. marca popoldne, takoj po tovarniškem delu, v društvenih prostorih, Šelenburgova ulica 6, II. nadstr. Dnevni red: 1. poročilo društvenega vodstva, 2. volitev odbora, 3. pomen organizacije in njene pridobitve na tobačno delavstvo, poroča sodr. Petejan, 4. razno. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Tržič na Gorenjskem. Ustanovitev politične organizacije, se je izvršila v pondeljek po javnem shodu. Pripravljali odbor je poročal o svojem delu, iz katerega posnemamo, da je v enem mesecu pristopilo 85 članov, med njimi je tudi mnogo članic, kar pričča, da se tudi med ženami širi politična zavednost. Po kratki debati je bil zvoljen naslednji politični odbor: Henrik Snoj, predsednik; Ivan Erlak, preds. namestnik; Ivo Kopač, blagajnik; Blaž Hribar, blag. namestnik; Jojčina Belihar, tajnica; Jernej Oblak, taj. namestnik; Franc Krištufek, knjižničar; Ivan Mikič, knjižničarjev namestnik; Franc Stenovec, Ant. Krištufek, preglednika. — Vsi člani politične organizacije, kakor tudi naročniki »Napreja« v Tržiču, ki imajo pritožbe ali žele kakih pojasnil naj se obračajo na sodr. Ivo Kopača v Konsumnem društvu, kjer lahko plačajo tudi naročnino za »Napreja«.

— Shoda na Jesenicah in v Tržiču. V nedeljo se je vršil shod na Jesenicah, kateremu je predsedoval sodr. Marčič, zapisnikar je bil sodr. Legat. V pondeljek se je pa vršil shod v Tržiču, kateremu je predsedoval sodr. Snoj. Na obeh shodih je poročal sodr. Petejan, ki je v daljših govorih orisal današnji politični položaj, kakor tudi skrajno kritične razmere, v katerih se nahaja delavstvo. Razmotrival je v svojih govorih tudi novi zakonski načrt glede vojnih dajatev, ki nikakor ne ustreza temu kar so delavci želeli. Govoril je tudi o boju slovanskega ljudstva za svojo samostojnost. Slednjič je pozivljaj delavce in delavke, da se združijo v svojih organizacijah ki so edina njih zaščita....

Govornik je na obeh shodih žel za svoja izvajanja burna odobravanja od številnih poslušalcev.

— Kako stoji s preskrbo mesa za mesto ljubljansko. Podžupan dr. Triller je v zadnji seji občinski odgovarjal na neko interpelacijo tako-le: Preskrba Ljubljane z mesom je danes silno nedostatna, težavna in tudi krivična. Mestna aprovizacija se trudi že več tednov najti način, kako temu odpomoči. Glavni vzrok je pomanjkanje blaga. Pri deželni komisiji se je moral kontingent restringirati tako, da odpade na mesto — na papirju — mesečno 48.000 kilogramov mesa in poleg tega 12.000 kilogramov za ubožno akcijo. Izračunalo se je, da bo dobil vsak Ljubljančan vsak izmed pet mesnih dni na teden po 100 gramov mesa ali pol kile na teden, torej dva kilograma na mesec. Večina pa že danes ne dobi te množine in množe se pritožbe, da so nekatere rodbine po cele tedne brez mesa. Da bi se moglo za sedaj dobiti povišanje te množine, je izključno ter se nam je dokazalo, da odpadejo na našo deželo naravnost smešno nizke množine mesa. Po deželi o kakih mesni hrani že dolgo ni niti govora. Vzrok za to leži v veliki meri tudi v dejstvu, da potrebujejo kmetije živino za pomladanska dela. Morda se bodo razmere v dveh mesecih izboljšale, zlasti ker armada ne stavi več tako velikanskih žrtev. — Aprovizacijski odsek je študiral, kako bi se dale te minimalne množine najpravičnejše razdeliti. Priznati moram, da deželnega mesta in vnovče-

valnice za klavno živino tozadevno ne zadeve nobena krivda. Aprovizacija je izločila gostilničarje s trga, ne more pa prepričati, da si občinstvo nedopustnim potomi ne preskrbi več mesa, kakor mu gre. Kontrola pri mesarjih je stroga in vendar so vedno ostala odprta skrivna pota, tako da dobivajo eni meso pri dveh do treh mesarjih, drugi pa morajo kljub tri- do peturnemu čakanju odhajati praznih rok. Vpisanih je sedaj 3000 strank, ki žele dobiti meso pri mesarjih. Vsakemu mesarju bo pridruženo gotovo število odjemalcev, ki dobe posebne kontrolne izkaznice. Najbrž se bo tudi sklenilo, da se omeji prodaja mesa na dva dneva v tednu. Če pa ni blaga, tudi to ne bo odpomoglo pomanjkanju. Razdelitev se bo organizirala tako, da se ne bo godila nikomur krivica. Ista nedostatnost zaradi mesa se je sedaj pojavila v vseh mestih in le to moram še omeniti, da moramo biti posebno hvaležni deželnemu mestu za klavno živino, da nam je obljubilo za praznike 3000 kilogramov mesa več, kakor je bilo prvotno določeno.

— Ljubljanske ulice in ceste pa — blato. Mnogo je resnice na tem, da se Ljubljana v zadnjem času pogreza v blatnem močvirju. Godrnjajo ljudje, pritožujejo se častniki, nezadovoljen Tržačan pa, ki je dobi po beli Ljubljani, je pisal županstvu ljubljanskemu, kjer se pritožuje nad hudim blatom. Vsled tega je župan v zadnji občinski seji pojasnil na podlagi podatkov stavbenega urada to zadevo. Res so — pravi — ceste zamenjane, kakor še nikdar, vzrok pa ne leži v malomarnosti, marveč v pomanjkanju delavnih moči, voznikov, materijala in brezobzirnemu prevažanju težkih tovarnih avtomobilov po ljubljanskih cestah. Kanali so vsi več ali manj zamašeni, sredina ceste se neprestano znižuje, da se voda ne more odtekat, posipalnega materijala ni ali pa je slab. Vojaških delavcev ni dobiti, voznikov tudi ne. Dve gramozni jami na ljubljanskem polju in kamenolom v Laniščah ne morejo delati, ker ni delavcev. Pred vojno je delalo za ceste po 140 do 150 delavcev in do 30 voznikov, danes dela samo 38 delavcev — in še ti so sami štirinajstletni otroci in starci ter šest do deset mestnih voznikov, ki pa morajo voziti v prvi vrsti za aprovizacijo, ker gre tej velika prednost. Dočim je možnost skrbeti za ceste padla na minimum, je promet na naših cestah narasel na maksimum. Treba bo več let in velikih finančnih žrtev, predno bodo ceste zopet popravljene. Ker se je pa bati, da bo jeseni vojni promet po naših cestah sploh nemogoč, se je mesto obrnilo do višjih vojaških oblasti, da mu pomagajo vzdržati njen poldrugi milijon kvadratnih metrov cesta. Treba bo 8000 do 9000 kubičnih metrov gramozja ter bo morala vojaška oblast dati na razpolago vsaj 30 do 40 mož, dva minerja, dva drobilca za kamne na bencinov motor, razstrelila in dva ali tri tovarne avtomobile, sicer ne bo mogoče vzdržati cest uporabnih.

— Pod kolesa padel. 48 let stari deželnoobrambni četovodja Ivan Nipič je skočil v petek ponoči kljub opetovanemu opominjevanju na postaji Pesnica na odhajajoči vlak in pri tem padel pod kolesa. Zmečkalo mu je desni zgornji in spodnji členek, kakor tudi ranilo levo nog in poleg tega je dobil še težke rane po vsem telesu. Mariborski rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

— Obešanje delavcev — ljudska zabava. Zadnje dni se je vršila v Gradcu pri okrajnem sodišču obravnavana, ki razodeva lepo poglavje gospodujočega razreda in njegove objestnost. Na zatožni klopi je sedela uradnica tiskarne »Typographia«, kot tožnik pa je nastopil poročnik streškega polka št. 3, Karl Ressler. Omenjena uradnica je razžalila »osebno čast« gospoda poročnika, zato se je morala zagovarjati pred sodiščem, nič manj pa ne tudi poročnik Ressler. Dne 7. marca t. l. se je peljal poročnik Ressler na mestni železnici po Murgasse v Gradcu v družbi nekaterih častnikov. Ko je zapazil na hišah razbita okna, je vzkripela njegova razdražena domišljija, da je vzkliknil: »Delavce, to pakažo, te lopove, naj bi od kraja pobesili, to bi bila ljudska zabava!« Uradnica omenjene tiskarne Ana Steinbauer, ki se je vozila v istem vozu, se je obrnila proti poročniku in mu rekla v obraz zaničljivo: »Ne govorite tako neumno!« Ta mila obsodba je razžalila čut mladega poročnika, da jo je naznanil sodišču zaradi žaljenja časti. Obtožena uradnica je povedala vse to kakor se je zgodilo in pripovedovala dalje, da je nadporočnik Rapp zaklical poročniku, naj jo da odvesti, na kar jo je ta siloma odvedel z električnega voza in poklical dve vojaški straži s puško in nasajenim bajonetom. Da se ni izvršila protipostavna kršitev osebne svobode, je preprečil mestni stražnik, ki je ugotovil le identičnost uradnice. Poročnik Ressler je proti izpovedbi obtoženke omenil, da ni rekel, naj se pobesijo delavci, temveč vojni oderuhi, in da mu gospodična ni rekla: »Ne govorite tako neumno!« temveč: »Neumni ste.« Nadporočnik Rapp in poročnik Polzer sta kot prič izjavila, da je govoril poročnik Ressler res nekaj o obešanju vojnih oderuhov in priznata, da je morda govoril tudi v zmislu izpovedbe obtoženke. Sodnik je izjavil, da se mu zdi čudno, kako bi se mogla gospodična tako razburiti zaradi vojnih oderuhov. Nasproti temu pa je izpovedala priča Ivana Knall s popolno zagotovostjo, da je rekel

poročnik pri govorjenju o demonstracijah: »Ljudi naj bi kar od kraja pobesili, potem bi imeli mi ljudsko zabojo, drugim naj bi bilo pa v strašilo!« O obešanju vojnih odelov pa ni slišala nobene besede, da si je bila priča vsemu prizoru. Okrajni sodnik dr. Fossli je oprostil obtoženko. Omenil je v svojem dokazovanju, da ne dvomi o resničnosti izpovedb obeh častnikov kot prič, da pa govore druge priče in posebno izpovedba sospodične Knall dovolj različno in jasno, da je poročnik res govoril o obešanju delavcev, vsled česar je izrek obtoženke: naj se ne govori tako neumno, popolnoma pravičen in na pravem mestu.

— Na postaji St. III — predor so ukradli iz dveh potnih košar, ki so došle iz Gradca, obleko, perilo, čevlje i. t. d. v vrednosti 8000 kron. Storitve še niso zasledili.

— V gostilni ga je prihitela smrt. 70 let stari posestnik Jakob Medved iz Slovenske Bistrice je pil v gostilni »pri črnem orlu« v Mariboru. Prodajal je svoje posestvo. Kup bi se imel izvršiti dan pozneje. Ker ga je preveč pil, ga je zadela srčna kap in je takoj umrl.

— Vojaški ubežniki kot tatovi. Mariborska policija je zaprla več vojaških ubežnikov, ki so po Mariboru prodajali ukradeno železniško blago. Med drugim so ukradli klobukov v vrednosti 1500 K, odposlanih po tvrdki Haibig z Dunaja na veletržca Kokošineka v Mariboru. To blago je bilo ukradeno na železnici.

Voja.

Potek odločilne bitke na zapadu.

Dunaj, 26. marca. V Benečiji in na vzhodu nobenih posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 26. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega štaba: Nadaljujoč velikansko bitko na Francoskem so naše čete izvajale večeraj nove uspehe. Iz Flandrije in iz Italije nanovo pritegnjene angleške divizije in francoski oddelki so se v obupnih napadih vrgli našim četam nasproti. Bili so poraženi. Armadi generalov Belowa in Marwiza sta po srđitem boju vzeli in obdržali Ervillers ter, prodirajoč dalje tudi vasi Achiet le Grand, Bihucourt, Bievillers in Grevillers; osvojile so Irise in Miraumont ter prekoračile reko Ancre. V smeri od Alberta so napadle nove angleške sile v široki fronti. Po vročem boju smo jih vrgli nazaj. Prekoračili smo cesto Bapaume-Albert pri Courcellette in Pozieres. Južno Peronnea je general Hofmann izsilil prehod čez Sommo ter vzel v naskoku višino Maisonette, za katero so se leta 1916 vršili luti boji, ter vasi Biaches in Barleux. Močni sovražni napadi so izkrvaveli pred našimi črtami.

Armada generala Hutier je v težkih bojih pri Marchelepotu in Hattancourtu vrgla sovražnika čez železnico Peronne-Noye. Francozom in Angležem smo iztrgali po žilavem odporu Eptalot. Z Noyona dovedene francoske divizije so bile pri Freniches in Bethaucourt poražene. Bussy smo vzeli. Stojimo na višinah severno Noyona. Za izvojevane uspehe so si naše izvidne čete pridobile velikih zaslug. Železniške čete popravljajo neumorno razdrte železnice.

Od početka bitke smo sestrelili 93 sovražnih letal in 6 priveznih balonov. Število uplenjenih topov se je zvišalo na 963. Več kot 100 oklopnih vozov leži v osvojenih pozicijah.

Na ostali zapadni fronti traja artilerijski boj dalje, ki zlasti na lorenski fronti znatno narašča. Obstreljevanje pariške trdnjave se nadaljuje. Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Dunaj, 26. marca. Bitka na zapadu je dosegla velik uspeh v prvi vrsti s tem, da je bila sovražna fronta pri La Fere prebita ter razdrta zveza med Angleži in Francozi. Vedno jasneje se kaže, da se obrača nemška fronta v protsoru Peronne-Noye proti Amlensu. Napredek nemških čet preko Noyona proti zapadu je Francoze prisilil, da so si navpično na dosedanjih fronti uredili novo obrambno črto. A ta črta se ni dala dolgo držati. Če pomožne divizije, prihajajoče preko Compiègne ne dosežejo uspeha, bodo morali Francozi opustiti svojo črto pri Soissons ter se umakniti za Oisno. Dvomljivo je, da bi se sovražniku posrečilo, zopet doseči zvezo med angleško in francosko fronto. Le eklatantna angleško-francoska zmaga bi mogla rešiti položaj. Bitka se bliža višku krize, katere izid bo odločil o usodu vojne na francoskih tleh.

Berlin, 25. marca. Glavni stan. Hudi boji med Bapaume in Peronne. Sovražnika smo vrgli v njegove stare postojanke, ki jih je imel pred bitko ob Sommi leta 1916 med Ancre in Sommo. Med Sommo in Oiso prodirajo naše čete v boju.

Berlin, 26. marca. Wolffov urad poroča: Velika bitka se je pričela v novem odseku. Ob obeh bregovih reke Somme se sovražnik v široki črti umika. Zavzeli smo v preganjanju sovražnika naše stare postojanke, ki smo jih imeli pred bitko ob Sommi leta 1916 in na mnogih krajih proti zahodu celo prekoračili. Stojimo pred Albertom; Lihons, Roye in Noyone smo zavzeli.

Berlin, 26. marca. (K. u.) Jugozapadno od St. Quentin boreče se nemške divizije so imele dodeljene tanke. Njih hitrost in gibčnost se splošno hvali. Vsi

so se nepoškodovani vrnili. Zlasti njih nastopu se je zahvaliti, da je bilo tako hitro in tako lahko mogoče zlomiti gnezda angleških strojnih pušk. Posadko v dolini pri Urvilleu ležeče betonske vojašnice smo s tanki takoj premagali.

Pariz, 26. marca. (K. u.) V članku o vojaškem položaju izvaja »Temps«: Pod strašnim pritiskom se vražnja se umikajo naši angleški zavezniki proti zapadu. Sedanja bojna črta je označena s cesto Arras-Peronne, na jugu z neredno črto, ki pričenja zapadno Peronna in teče severovzhodno Noyona, za Sommo in kaotično Crozatom. Bitka se je na severu razširila do Scarpe, na jugu do pokrajine Noyona.

Sofija, 23. marca. Macedonsko bojišče. Vzhodno Černa, pri Tarnovu in vzhodno Dobropolja je bil artilerijski ogenj od časa do časa živahnejši. Zahodno Vardarja je obstreljevala naša artilerija grške postojanke pri Ljumnici. Na več točkah med Vardarjem in doirnaskem jezerom je bil artilerijski ogenj živahnejši. Angleški izvidni oddelki, ki se je skušal približati našim jarkom južno Dojrana, smo pregnali z ognjem. Na doirnaskem bojišču premirje.

Carigrad, 24. marca. Poročilo osmanskega velikega stana. Bojišče v Palestini. Sovražnik je napadel pri Amuriju ob jutranjem mraku 23. marca naše postojanke po artilerijski pripravi. Začasno je zasedel severno tega kraja ležeče višine, nato pa smo ga pregnali s protinapadom, in vzeli zopet svoje postojanke. Ves dan je trajala živahna artilerijska borba. Naše baterije so odgovarjale uspešno. Vzhodno ceste, ki vodi v Nablus se je vršil tudi infanterijski ogenj. Do večjih infanterijskih bojev pa ni prišlo. Sovražne patrulje, ki so nam prišle na več mestih nasproti, smo pregnali z ognjem. Lastne patrulje so uspešno napredovale pri Abuainu, Ošidšulljah in Sindšilu. Ob Jordanu je pričel sovražnik 22. marca zvečer navidezno napadati in skušal prekoračiti reko. Toda vzhodnega brega se ni mogel polastiti. Na drugih bojiščih položaj nespremenjen.

Zadnje vesti.

Mirovna pogodba z Rumunijo je sestavljena.

Dunaj, 26. marca. Korespondenčni urad poroča iz Bukarešta: Najvažnejša politična, teritorijalna in vojaška določila mirovne pogodbe z Rumunijo so bile danes ob štirih zjutraj ugotovljene; isto tako tudi pravnopolitična dodatna pogodba o načelih dogovora o petrolejskem vprašanju. O ostalih gospodarskih vprašanjih se posvetovanja še nadaljujejo. V smislu dogovora z rumunskimi delegati se celotna pogodba takoj ko bo izgotovljena podpiše in objavi.

Kriza v Ogrski vladi?

Dunaj, 26. marca. »Allgem. Zeitung« poroča iz Budapešte, da so ostale v kabinetu Wekerle difference, ki utegnejo povzročiti ministrsko krizo. Finančni minister Popovics izjavlja, da zaradi zdravstvenih in političnih vzrokov ne ostane dalje v kabinetu.

Trimesečne priprave.

Kolin, 26. marca. Posebni poročevalec »Kölnische Volkszeitung« poroča o razgovoru z Ludendorffom, ki je rekel med drugim: Potek bitke se vrši prav tako, kot smo ga zamislili in želeli. Posrečilo se je preiti iz postojanske bitke v živahni pohod proti sovražniku. Pokrajine, v katerih se vrše boji, so naravnost brezupno opustošene. Infanterijskega delovanja ne moremo dovolj pohvaliti, ker ne smemo pozabiti, da morajo napadajoče čete napravljati po štiri do petdnevne naporene pohode. Priprave za bitko so trajale tri mesece. Začetkom marca smo sklenili, napasti sovražnika v noči od 20. na 21. marca, in do minute natančno se je vse izvedlo.

Iz Rusije.

Pariz, 26. marca. »Petit Parisien« poroča, da se zavzema Trockij odločno za novo revolucionarno armado; obrnil se je na francosko mislijo v Rusiji.

Bazel, 26. marca. V Persu pregnanemu knezu Mihaelu, bratu bivšega carja, se je omračil duh.

Kijev, 26. marca. Ukaz vojneza ministra ukrajinske republike odreja demobilizacijo črnomoške mornarice ter prepoveduje samostalno organizacijo vojaških čet. Sistem volitve predpostavljenih je odpravljen, vojaški odbori so razpuščeni.

Pasičev kabinet ostane.

Rim, 26. marca. Agenzia Stefani javlja: Pasič je sestavil ministrstvo z vsemi dosedanjimi člani, ker ni bilo mogoče sestaviti koalicijskega kabineta sporazumno s strankami.

Pariz obstreljuje že tri dni.

Haag, 26. marca. »Daily Mail« poroča: Tretji dan se že obstreljuje Pariz. Vsakih 15 minut se strese znak, in v mesto prileti težka granata. Prebivalstvo je silno vznemirjeno, ker so vsakokrat zadete hiše. Danes zjutraj je podrla granata veliko trgovino. Neki ujet častnik je smeje pripovedoval, da bodo Nemci nekoč obstreljevali iz Calaisa London. Sicer bodo običajno obstreljevali iz Ostendea (trdnjavo Dover).

Rotterdam, 26. marca. Doslej je zapustilo Pariz in departement ob Seini že več kot 20.000 ljudi. Ne le železnice, tudi ceste so prenapolnjene z odhajajočimi vozovi. Ker se obstreljevanje nadaljuje, so preskrbele oblasti, da se zavarujejo pred vsem javna poslopja, cerkve in spomeniki.

Curich, 26. marca. Pariški brzojavci javljajo, da je sklenil včerajšnji ministrski svet odstraniti iz Pariza arzenale in skladišča.

Francoska pomoč Angležem.

Geneve, 26. marca. Ministrski predsednik Clemenceau je imel z generalom Petainom v Compiègneu dolg razgovor. Pariški listi javljajo, da se pripravlja velika akcija, ki naj bi razbremenila angleške bojne čete.

Angleški glas o nemški ofenzivi.

London, 26. marca. Angleško časopisje ne prikriva resnosti položaja. »Times« pišejo: Cilj naglega in energičnega prodiranja je strateška točka Amiens. Padec te važne strateške točke bi imel tri posledice: 1. Sovražnik bi ogrožal južno fronto. 2. Ogrožena bi bila varnost Pariza. 3. Posest Amiens bi Nemcem omogočila napad na pristanišča v Canal la Manche. Za obe vojni straniki pride še le sedaj najvažnejši trenutek. — Polkovnik Remington piše v »Morning Post«: Usoda Anglije je na tehtnici med zmago in porazom.

Aprovizacija.

Ovseni riž za doječe in noseče matere se bode oddajal v vojni prodajalni Gosposka ulica. Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami: štev. 1 do 300 dne 27. marca; štev. 300 do 600 dne 28. marca od 600 naprej dne 29. marca. Na vsako izkaznico doječe ali noseče matere se dobi 1 kg ovsenega riža, ki stane 1 krono.

Nadzorniki za prodajo mesa. Mestna aprovizacija rabi 7 nadzornikov, ki bodo nadzorovali prodajo mesa pri posameznih mesarjih. Želi se predvsem zanesljivih in nepodkupljivih ljudi, ki bodo ta posel vestno in odločno opravljali. Prosilci, ki se za to delo zanimajo, naj vložijo pismene prošnje na mestno aprovizacijo na Poljanski cesti št. 13 I, oddelek za meso. Osebnost se ni treba oglašati.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija ima še nekaj inozemskega mesa. Oddaja ga v četrtek dne 28. t. m. v cerkvi sv. Jožefa dopoldne od 7. do 10. ure. Kilogram prvovrstnega mesa stane 18 kron, kilogram drugovrstnega mesa pa 16 kron.

Suho meso. Izdelki prekajevalnice Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine se bodo oddajali na bele nakaznice za meso v vojni prodajalni v Gosposki ulici v četrtek dne 28. t. m. po naslednjem redu: od 8. do 10. št. 200—300, od 10. do 12. št. 300—400, od 3. do pol 5. št. 400—500, od pol 5. ure do 6. ure št. 500—600. Za vsako osebo se dobi četrt kg; cene se poizvedo v trgovini.

Razno.

* Tifus od lakote na Ostravskem. Epidemija tifusa se vedno in vedno bolj širi. Do srede so že prepeljali v epidemično bolnico 210 oseb, izmed katerih jih je 14 umrlo.

* Milijonski dobički alpske družbe. Avstrijska alpska družba je imela 18 t. m. sejo nadzorov in ga sveta v kateri je določila bila: co za 1917. Bilanca je ugotovila po odbitku davčnih stroškov, izdatkov za dobredne namene in nekaterih drugih zneskov, v skupni vsoti 5 302 082 K (proti 5 403 846 K lan k ga leta) čisto ga dobička v znesku 8,305 608 K (proti 21 234,120 K lanskega leta) V tevsu 4,004 826 K priloženega dobička je na razpolago še 12 310 433 K (proti 24,768 238 K lani) Sklenilo se je, da se pri glavni skupščini dne 6 aprila predlaga določiti tantéme nadzorovalnemu svetu na 470,561 K rezervne fonde dotirati s 300 000 K, dividende pa izplačati po 13 odstotkov, t. j. 26 K in pripisati 2,179 873 K k novemu računu. Produciralo se je: premoga leta 1917 9 884 000 meterskih stotov proti 11 172 000 met. stot. eta 1916. surovih rud 17 363,000 proti 23 669 000, surovega železa 4 907,000 proti 6 378 000, iz go--

tovih valjanib izdelkov 2,243 000 proti 3,002.000 meterskih stotov.

* **Otroške tolažbe.** V premogokopih ostravsko-karvinskega revirja je nastalo v zadnjih časih veliko pomanjkanje moke. Ravnateljstvo rudnikov je izdalo razglas, v katerem poziva delavstvo, da naj potrpi. Pravi jim tudi, da je Donava zamrznila (!!) in da je tako nemogoče dobiti žita iz Ukrajine. Ko bo baje mogoče pripeljati žito, bo konec pomanjkanja. Gospodje, kdaj in kje je pa Donava zamrznila? Ali mislite mogoče, da se bo pustilo naše delavstvo dolgo časa na tak način »topati«?

* **Nov način šolskih zgradb.** Arhitekt Šiška je izdelal za novo šolo v Černilovšu pri Kraljevem gradu projekt. V njem ni več običajnih dolgih hodnikov, ampak so vse učilnice, garderobe, pisarnice in drugi prostori razvrščeni okrog velike osrednje dvorane. Šolske delavnice, telovadnice, risalnice so pa svojemu namenu primerno nastanjene v pritličju ali v podstrešju. Načrt se s svojo originalno in umetniško rešitvijo prav znatno razlikuje od sedaj običajnih. Osrednja dvorana je glavna žila poslopja, iz nje vodijo vsi vhodi v vse prostore in v nje se zopet zbirajo dljaki o prostem času in ob raznih šolskih slavnostih. Dvorana se tudi lahko uporablja za poučna predavanja s kinematografom itd. Ta načrt šolskega poslopja pa nima svoje posebnosti le v omenjeni osrednji dvorani, temveč so vsi prostori smoteno, štedljivo in higijenično urejeni. V načrtu se pazi na vsako malenkost, tako da je v njem agodno rešen vsi tip šolskih poslopj.

* **Velik požar.** Na Ogrskem v Rečici je pogorela tovarna državne železnice. Škoda znaša štiri milijone kron.

* **Napad na revizijsko komisijo.** V občini Kunovice na Moravskem je 21-letni sin konjača Hajaka z revolverjem napadel komisijo, ki je prišla v hišo njegovih staršev zaplenit mast. Finančni stražnik Harthauser je bil smrtno zadet, namestništveni oficijant Sarek pa smrtonevarno ranjen. Mladega Hajaka, ki je pobegnil v gozd, so morali orožniki obstreliti, preden so ga mogli aretirati.

* **Neopažen trenutek.** Pomožni sluga David Zissiak je dne 19. t. m. v avstro-ogrski banki na Dunaju ukradel poštni zavoj s 454.000 K. Dne 21. t. m. so ga zaprli. Misel, da izvrši tatvino, mu je prišla, ko je videl 14 poštinih zabojev z mnogimi novci v sprejemališču banke, a bil nekaj trenutkov neopažen.

* **Glede postave o kino** razpravljajo sedaj v nemškem državnem zboru. Zakon je odkazan posebnemu odseku.

* **Blazen čin očeta.** Pek Pavel Behr je služil pri vojaki in bil do odpustitve na dopustu doma v Neu-čöllnu na Nemškem. Minuli petek zjutraj je šel s svojima otrokoma: osemletnim sinom Pavlom in petletno hčerko Elzo, po stopnjicah v peto nadstropje, kjer je oba otroka treščil skozi okno na dvorišče, na to pa še sam skočil za njima. Vsi trije so bili na mestu mrtvi. Njegova žena se je v tem trenutku mudila s svojim najmlajšim detetom v stanovanju. Sodi se, da se je Behru omračil um.

* **Splošna volilna pravica za volitve v urade na Portugalskem.** Na Portugalskem so uvedli za volitve v državne in upravne urade splošno volilno pravico. Spomenica, ki je pridejana naredbi, dokazuje, da se je uvedla ta volilna pravica v korist republike.

* **Negotovost v Berlinu.** Višji komandant, general-oberst Kessel je izdal povelje: Naraščajoča negotovost v Berlinu in njega okolici upotreblja, da vzpostavim ponočno vojaško patroljo.

* **Uvedba tobačne karte na Francoskem.** Kakor poroča »Matin«, bodo na več krajih v Franciji uvedli tobačne karte.

* **Demonstracije v Kristijaniji.** V Kristijaniji (Norveško) so demonstrirale velike množice delavstva pred parlamentom proti vojaškemu vežbanju. Protestirali so tudi proti temu, da je bil predlog socialistov v norveškem parlamentu, kjer so zahtevali konec vojaških vaj, odklonjen.

* **Varšavska justica.** Iz Varšave poročajo: Vikar Uasik iz Siervica je bil obsojen od nemških oblasti v dvoleten zapor, ker se je branil, oddati zaplenjene piščali orgel prejemališču za kovine.

* **Znižanje cene za vojno margarino.** Vojna zveza za oljnato in maščobno industrijo more izdatno znižati cene za vojno margarino. Odslej velja na Dunaju kocka od 24 dkg vojne margarine v nadrobni prodaji 2 kroni.

* **Kovanje novega denarja.** Kakor se poroča, se v kratkem prične s kovanjem zlatega in pozneje srebrnega denarja kronске veljave.

* **Eksplozija v Courneuveu.** Kakor smo že poročali, se je v municijskih tovarnah v Courneuveu pri Parizu zgodila strašna eksplozija. Povodom interpelacije v tej zadevi je poslanec Laval navajal v francoski zbornici, da je bilo v courneuveških skladiščih prostora samo za 200.000 granat. A namesto te množine je bilo v tamošnjih skladiščih spravljeno 15 milijonov granat, 11 milijonov granat za puške in 3 milijone granat drugih modelov. V skladiščih so se nahajale tudi stare granate z vžigalniki in granate s fosforovimi plini, ki se ob zračnem kontaktu same vnamejo. Francoska zbornica je za žrtve eksplozije dovolila kredit petih milijonov frankov.

* **Zasačena vlomilska družba.** Vojaška policija je zadnje dni prejela več mladih ljudi, nekaj vojakov, nekaj civilistov in tudi nekaj deklic, ki tvorijo vlomilsko družbo. Zaprla je 22 oseb. Dognalo se je, da je ta družba izvršila vlom pri tvrdki Guth in napravila škode za 30.000 K. Tudi roparske napade ima ta družba na vesti. Voditelj te družbe je izpovedal, da so hoteli nekega bankirja na Dunaju in nekega kavarnarja v Budimpešti zastrupiti z veronalom in potem oropati. Imela je pred kratkim tudi boj z budimpeštansko policijo, ko se je šlo za napad na nekega konjskega mešetarja, katerega so hoteli oropati.

* **Uradniki ne smejo iskati nevest z denarjem po listih!** Saksonska vlada je prepovedala uradnikom, da ne smejo iskati nevest z denarjem, kajti to je s stanovsko častjo uradnikov nesprejemljivo.

* **Zaprlji so v Lipskem predsednika vodstva neodvisne socialnodemokratske stranke v Lipskem, Riharda Lipinskega.** Osumljen je udeležbe pri razširjenju štrajkovnih letakov.

* **Top, ki strelja 120 km daleč.** Glasom zadnjih poročil so imeli Nemci top, ki je obstreljeval Pariz iz daljave 120 km. Stal je 12 km za francosko fronto.

Za tiskovni sklad »Napreja«: Vesela družba po shodu v Tržiču K 23.20. Trojer Josip, Tržič K 5. Skupaj K 28.20.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

MOJZES ALI DARVIN?

SOLSKO VPRAŠANJE

SPISAL DR. A. DODEL

CENA 70 VINARJEV

DOBI SE V ZALOŽBI »NAPREJA«

::: V LJUBLJANI :::

Išče se

raznašalca oz. raznašalko

za okraj Vič - Glince.

Zglasiti se je pri upravi »Napreja«.

Najbolj zanimiv in najboljši slov.
ilustrovani tednik so:

TEDENSKE SLIKE

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

»TEDENSKE SLIKE« so nepolitičen in nestrankarski ilustrovan tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

»TEDENSKE SLIKE« bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte »TEDENSKE SLIKE« povsod in pridobivajte naročnikov.

»TEDENSKE SLIKE« stanejo četrt leta K 3.80 pol leta K 7.50 in celo leto 15.— K. Naročite si »TEDENSKE SLIKE« takoj!

Pošljite nam svoj naslov in pošljemo vam 1 številko »TEDENSKE SLIKE« za stonj in poštne prosto na ogled.

Upravništvo lista »TEDENSKE SLIKE«

Ljubljana, Frančiškanska ulica 10/L

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1,000.000.

4 1 0
4 0

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —

— Delniška glavica —
K 10,000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fond okroglo
K 1,500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in devoljuje
— aprovizacijske kredite —